

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako
: : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Narocnina
za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K.

List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila :
: sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

Zoper zlorabo kredita.

Nešteti so slučaji, da so dolžniki, ki so slutili svoj skorajšen gospodarski polom, začeli zadnji čas razmetavati svoje premoženje za naravnost sramotno ceno, samo, da so le polovili vsaj nekaj denarja, kojega so odtegnili svoječasni eksekuciji upnikov. Nov izpodbojni red skuša omejiti tudi tako razmetavanje premoženja v škodo upnikov. Izpodbijati se dajo kupne, menjalne in dobavne pogodbe, sklenjene zadnje leto pred izpodbijanjem, ako je sopogodbenuk spoznal, ali pa vsaj moral po vsej pameti sprevideti, da take nizke cene očitno upnikom škodujejo.

Zakon gre iz stališča, da mora vsak pošten, razsoden človek takoj slutiti, da se godi nekaj nepoštenega, kakor hitro vidi, da zahteva dolžnik sramotno nizke cene za blago, ki je morda petkrat več vredno. Kdor pa kljub temu po svoji lakomnosti sklepa take pogodbe, se sam izpostavlja precejšnji nevarnosti. Kajti po izpodbojnem redu se take pogodbe lahko torej razveljavijo in zasežejo pogodbeni predmeti po izpodbijajočem upniku, ne da bi ta moral takemu sopogodbenuku povrniti denar ali blago, koje je izročil zapravljajočemu dolžniku. Nasprotno izpodbojni red takega brezvestnega pogodbenika zavrača edino na zapravljajočega dolžnika, ki navadno nič več zasegljivega nima. Taka kazen je edino primerna za brezvestno-početje takih spekulantov.

S to točko pa preidemo na tri nove načine izpodbijanja, ki imajo vsi to posebnost, da se lahko uspešno uporabljajo ne glede na to, če je dolžnik imel namen upnike oškodovati ali ne, oz., če je sopogodbenuk za ta namen vedel ali moral vedeti ali ne. Med tem, ko mora pri predidocem izpodbijalnem načinu sopogodbenuk že v izpodbijanem pravnem opravilu spoznati razmetavanje oz. zapravljanje, ki upnike oškoduje, se za naslednje tri izpodbojne načine niti ta okolnost ne zahteva.

Tako lahko oškodovani upnik razveljavlja z malimi izjemami sodnim potom neodplatne pogodbe oz. naklonitve dolžnika, izvršene v zadnjih dveh letih pred izpodbijanjem. Kdor je v zadnjih dveh letih n. pr. daroval vse ali vsaj precejšen del svojega premoženja bodisi tujcu ali sorodniku kljub temu, da upniki pri njemu do plačila ne pridejo, po novem izpodbojnem redu tudi tedaj ni varen pred morebitnim razveljavljanjem, ako ni niti najmanjšega slabega namena imel. Zakonodajalec torej upravičeno ščiti upnike, ki imajo vso pravico priti do plačila pred sorodnimi ali tujimi obdarovanci, ki bi takorekoč na stroške upnikov obogateli.

Pa ne samo neodplatne pogodbe, pri kojih na prvi pogled spoznamo njih neodplaten značaj, se dajo izpodbijati; po novem redu lahko razveljavljamo celo oblastvenim potom dosežene pridobitve raznega premoženja. Po novem bo torej možno razveljavljati celo pridobitve premoženja na dražbi, ako ni zdražitelj plačal najvišji ponudek s svojim, ampak z dolžnikovim denarjem. Ravno na ta način so dolžniki dostikrat takorekoč osnažili svoje zemljišče dolgov, in vendar v resnici sami s svojim denarjem kupili posestvo na dražbi v imenu kakega sorodnika. Take pridobitve se bodo dale odslej

tudi razveljavljati; izpodbojni red celo določa, da mora bližnji sorodnik dolžnikov tudi v tem slučaju dokazati, da denar ni dolžnikov, sicer brezpogojno izgubi pridobljeno premoženje.

Veliko ulogo pri oškodovanju upnikov igrajo pred vsem dolžnikovi sorodniki; zato ima nov izpodbojni red v večih slučajih za sorodnike posebne določbe. Zadnji način izpodbijanja se obrača še posebno proti zavarovanju ali vrnitvi dote v zadnjih dveh letih pred izpodbijanjem. Kolikokrat se je v življenju zgodilo, da je propadajoči dolžnik v zadnjem trenutku pustil vknjižiti na posestvo svojo ženo za veliko doto, da bi zaprl takorekoč pot svojim upnikom, ali je pa vrnil doto nazaj, in si pustil to potrditi. Ko je upnik hotel priti do plačila, je bila zemljiška knjiga za njega brez vsake praktične vrednosti ali premoženje tako zmanjšano, da je upnik moral propasti. Isto so prefrigani dolžniki storili z vdovščino in oškodovali upnike; v resnici pa se premoženjske razmere dolžnikove niso spremenile. Živel je odslej bolje in udobnejše, na zunaj pa kljub temu ni bilo videti nikakega premoženja.

Izpodbojni red torej določa, da se taka zavarovanja in vračila dote ali vdovščine v zadnjih dveh letih pred izpodbijanjem lahko razveljavljajo, ako ni bil dolžnik že po prvotni ženitni pogodbi ali pa vsled morebitne ločitve zakona to storiti dolžan. Ta določba bo gotovo vsaj nekaj časa ugodno vplivala na kredit in njega varnost.

Nov izpodbojni red je torej zagrabil precej slučajev, kojih poprej sploh ni bilo mogoče ali pa k večjemu z velikansko težavo razveljavljati. Kakor sem pa uvodoma omenil, bode praksa tudi brez dvoma pokazala, da tudi ta izpodbojni red ni popoln; našle se bodo tudi še sedaj brihtne glavice, ki si bodo pri vsem tem znale pomagati in na nov način ogoljufale upnike.

Dr. — k.

S Karpatov piše vojak, naš rojak.

Po petdnevnih kratkih marših smo prišli s srbske meje na Ogrsko v Jarek in nato v Gospodjince. Tu smo ostali okoli 20 dni. Dobro se nam je tu godilo. Ko so ljudje zvedeli, da se nam prej včasih ni dobro godilo, so takoj tri premožnejše družine sklenile, da nam bodo vsak dan postregle s kakim pecivom. Ogrska narodna jedila so se vrstila v vseh oblikah, seveda ne brez paprike. Včasih sem mislil, da imam žrjavico v ustih. Enkrat guljaž, enkrat paprikaž, napolnjena paprika, surova, v kisu, zrezana za salato, široka in špičasta, zelena in rdeča. Pravijo, da je na Ogrskem med drugimi „narodnimi“ boleznimi pokvarjen žledec v prvi vrsti. Tu so bili prebivalci sami Srbi. Ljudstvo je dobro, zvesto. Razun nekaj častnih izjem nimajo svojih ljudskih šol. Zato seveda niso bogve kaj izšolani.

Po dvajsetih dneh torej smo zapustili Gospodjince. Naložili smo bolnico na 50 vozov dolgi vlak in se odpeljali po stranski progi mimo Budimpešte v Karpate. Pot po Ogrskem ni zanimiva. Eno in isto sliko gledaš, četudi se voziš celo večnost. Izjemo delajo Karpati in Sedmograško. Najprej

smo se vozili po Banatu in Bački. Kraji so skrbno obdelani. Pa tudi ni čudo. Zemlja je taka, kakoršne prej nisem videl: črna, prhka, mastna in poleg tega v debeli plasti. Kamen je tu redkost. Hiše so zidane iz nežgane opeke, deloma iz blata, pomešana s plevami in slamo. Ob veliki povodnji se hiša spodaj razmoči in počene. Pa to Ogru ne dela skrbi. V dveh dneh je druga postavljena. Ni sicer velika, skromnim njegovim željam pa že ustreže. Koruzno in žitno slamo puščajo na polju. Zložje jo v velikanske kupe, včasih večje od hiše. Ker imajo veliko polja in nič lesa za stavbe, je to samo ob sebi razumljivo. Pozimi kurijo s koruznimi storži ali s koruzno slamo. Le najpremožnejši si kupijo premoga.

Iz Banata, ki je mešanega jezika (srbski, švabski in madjarski), smo prišli v kraje, kjer prebivajo pravi, čisti Madjari, med Donavo in Tiso. Polje je manj rodovitno, pa tudi bolj površno obdelano nego v Banatu in Bački. Veliko krajev je poplavljenih. Kakor daleč seže oko, vidiš z vodo zalito, iz nje pa štrle v primerni razdalji vodnjaki „na vago“ ali alla „čaplja“, kakor jih Oger imenuje.

Od Budimpešte proti severu so že majhni griči, celo nekaj potočkov sem že videl, da sem se pri tem takoj domislil Kranjske. Malo višje se raztezajo Tokajski griči, prav skrbno obdelani.

Ker smo morali večkrat obstati radi velikanskega prometa, smo se vozili cele tri dni. Srečevali smo vlake tudi z nemškimi vojaki. Baje je bil njih cilj na vzhodnih Karpatih. Obleko imajo sivo kakor Srbi. Njih pokrivala pa se mi ne zde tako praktična kakor naša.

Kraj, v katerem sem sedaj, je opustošen. Tu so se bili hudi boji; pričajo luknje, globoke jame in polomljeni gozdovi, delo granat in šrapnelov. Še sedaj se čuje streljanje z gor. Okolica je podobna naši Dolenjski: gore lepo obraščene, valovito obdelano polje, pretrgano z majhnimi gozdi. Po gorah na več krajih stoje razvaline starodavnih gradov. Le nekaj je drugače kakor pri nas: belih cerkvic manjka po gričih in pa na vsakih pet korakov srečaš žida, prav takega, kakoršne vidiš v zgodbah sv. pisma; umazani so, krivonosi, z značilno brado, lokavih oči in ob ušesih jim do vratov vise zacyrkani čopi las. Koj prvi dan me je eden ustavil na ulici: „Pan velkomožni, potrebuju drobnih penjez?“ drugi mi je ponujal vmazanega peciva itd. Lomijo več jezikov.

Ubogi Slovaki! — Stanjem v nekdanjem stanovanju vaše učiteljice. Siromaštvo! Tla na več krajih globoko preluknjana od podgan, postelja trda, prav vojaška, na steni par Marijinih podob in nekaj lastnoročno slikanih pokrajin. V kotu stoji risarsko stojalo. Učiteljica je Madjarka, poučevala je otroke v madjarščini.

Dobili smo povelje, da gremo dalje proti severu. Ker smo oddali vse težje vozove, smo pripravljeni za daljnja in hitra potovanja. Šli bomo morda čez mejo, ali pa se bomo ustavili kje v karpatskem gozdovju, blizu bojne črte.

Z obleko sem dobro preskrbljen, da nimam strahu pred mrazom, hodim v klobučinastih škornjih.

Šli smo po dolini ob reki navzgor blizu do meje. Nekaj časa smo bili nastanjeni v opustošenem grško-katoliškem samostanu sv. Bazilija. Prostora smo našli malo. Moštvo je moralo s konji ostati v mrzlih nočeh zunaj na mrazu. Zdaj smo že drugje. Vojaki so se začeli čudno praskati po životu. Na uho si pripovedujejo, da jih „nekaj“ je. Tudi jaz že čutim neko neprestano premikanje po koži, pa ne vem, ali bo kaj sumljivega ali ne. Treba bo vsekako priti stvari do dna „und mit Nachdruck die Dinge in Ordnung bringen.“ Vojska v vojski. Golazen je boja zapuščina za kuštravimi Rusi. So vsaj to zapustili za odškodnino. Vasi so docela izropali, pobrali domače živali do zadnjega piščeta, žito, odejo, vse. Ako se jim ni vse takoj pokorilo, je zlasti ženskemu spolu govorila puška. Drugič še kaj.

Dopisi.

Prečina. Naše izobraževalno društvo je priredilo na novega leta dan primerno predstavo „Nežka z Bleda“. Vloge so bile kaj primerno razdeljene, tako, da je bilo mnogobrojno občinstvo prav zadovoljno. Od več strani smo slišali, naj bi se igra ponovila. Nekaj čistega dobička je šlo za volno. Doslej so napravila dekleta iz Marijine družbe 45 snežnih oglavnic, 22 parov štickov, precej nogavic in šalov. Vsi ti predmeti so se izročili, oziroma poslali vojakom iz domače župnije. — Iz ruskega vjetništva so se oglasili sledeči: Zagore Jože iz Bršljina, Potočar Fr. iz Dol. Kamnic, Tomič Janez iz Lok in Može Rudolf iz Dol. Straže, o katerem so že vsi mislili, da ga ni več med živimi. — Na graščini Breitenau je umrl 11. jan. t. l. 70 let stari dalmatinski begunec Narko Petović.

Iz bojišča zahodne Galicije. Tudi mi Dolenjci se danes malo oglasimo k vam. Tukaj v zahodni Galiciji namreč se nas malo Dolenjcev nahaja. Napredujemo vedno dobro, čeravno nam malo sneg nagaja; saj menda se boji v obilni meri k nam na vojsko priti.

Tudi se imamo zahvaliti šolski mladini iz mesta Schwertberga iz Gornje-Avstrijskega za poslana nam božična darila, katera smo danes hvaležno sprejeli. Papirnati ovitki so bili s smrekovo vejico ozaljšani, v njih se je pa nahajalo sledeče: Dve steklenici po četrt litra želečnega krepčila, kosček slanine, culica soli, dve smodki, zabojček vžigalic, ena pipa, ovitek tobaka, 10 orehov, osem suhih hrušk, dve slivi, dva odrezka suhih jabolk in mala svečica.

Razložili smo naša darila na poljsko, zamazano kmetsko mizo, nažgali smo male svečice in se tam veselili daril, koje smo sprejeli od nepoznane mladine. Torej so še srca, ki se nas vojakov spominjajo, ki stojimo v boju za dom in cesarja.

H koncu pozdravljamo vse cenjene bralce „Dolenjskih Novic“ in naznanjamo, da se podpisanci nahajamo pri c. in kr. zgradbi vojnega mosta št. 69, poljska pošta 200. — Anton Potočar, mizar z Dolenjskega; Ivan Celan, Preserje pri Ljubljani; Martin Junkar z Dolenjskega.

Loterijske številke.

Gradec, 3. februarja 49 67 66 46 54

Nemški podmorski čoln uničil tri angleške trgovske ladje.

Reuterjev urad poroča 31. januarja: Nemški podmorski čoln „U 21“ je potopil včeraj zjutraj obrežni parnik „Ben Gruchach“ iz Northfieldsa. Nemški poveljnik je dovolil posadki 21 mož deset minut časa, da so se odpeljali s čolni. Mornarje je sprejel pozneje neki ribiški čoln, ki jih je izkrcal v Fleetwodu ob Irskem morju. Isti podmorski čoln je proti poldnevu zahodno od Liverpola ujel parnik „Linda-blanche“, ki se je vozil iz Manchesterja v Belfast. Posadka, 10 mož, se je morala rešiti s čolni. Neki parnik, ki se je pripeljal sinoči v Liverpool, poroča, da je opazoval, kako je uničil nemški podmorski čoln še neki tretji parnik.

Slovenski vojaki — strah Rusov.

Pogum slovenskih vojakov je postal pravcati — strah Rusom. Slovenski vojak piše z bojnega polja svojim starišem: Natanjiam Vam, da sem bil 5. t. m. na patrolji v hudi nevarnosti, a ljubi Bog me je obvaroval. Bilo nas je osem jezdecev. Udrli smo na zelo močno rusko pehoto, katera se je vsa prestrašena razpršila, tako, da smo nekaj Rusov vjeli. Kar naenkrat so pa prišli še drugi iz skričališča, okrog 200 mož — ki so pričeli na daljavo 30 do 50 korakov močno na nas streljati. Streljali so pa jako slabo. Krogle so sicer zelo žvižgale, a previsoko. V divjem galopu smo prodrli skozi njihovo sredo in gozd njihovih dolgih bajonetov. Tudi ruskih vjetnikov nismo izpustili, noben nam ni ušel. Pustili smo tamkaj le dva naša mrtva in dva konja. Rusi so pa imeli velike izgube. Meni so Rusi ranili konja na nogi, ena krogla me je le toliko ranila na roki, da se je pokazala kri. Tisti dan smo bili pohvaljeni od vseh naših predstojnikov. Sedaj z veliko navdušenostjo sledimo sovražniku. Spremlja nas Bog in sveta njegova pravica!

Vojska z Rusi.

Solni rudniki v Bochniji zopet v obratu. Krakovski listi poročajo: Ko so bili Rusi potisnjeni iz Bochnije in so se tjakaj vrnile domače oblasti, je župan javil, da so mu merodajne ruske osebnosti izjavile, da so solni rudniki podminirani. Toda naši rudniški inženirji tega niso hoteli verjeti, ker bi bilo treba za podminiranje obsežnih salin veliko vagonov dinamita, ki bi se moral spraviti v rudnike, a za to Rusi niso imeli časa. V resnici so se tudi te grožnje izkazale kot prazne. Salinski stroji, ki so jih bili Rusi demontirali, so deloma že zopet postavljeni ter se je v rovu „Sutoris“ že uvedel obrat; v prihodnjih dneh se začne delati tudi v rovu „Campi“.

Dolina Nagy-Ag očiščena Rusov. — Severno od Veverszallas in pri Volovcu Rusi poraženi. Dunaj, 28. januarja. Uradno se razglša: Konečno je sedaj tudi dolina Nagy-Ag očiščena sovražnikov. V to dolino do ozemlja severno od Ökörmezö z močnejšimi silami vpadli sovražnik je moral včeraj zapustiti svoje zadnje dobro utrjene postojanke. Vzeli smo Toronyo in pri zasledovanju dosegli Wyszokow (na gališki strani), kjer se je iznova pričel boj z sovražnimi zadnjimi četami.

Na višinah severno od Veverszallas in pri Volovcu so ojačeni Rusi še enkrat poizkusili zopet pridobiti svojo izgubljeno glavno postojanko. Bili so odbiti in so pri tem izgubili 700 ujetnikov in pet strojnih pušk.

Atentat na velikega kneza Nikolaja? Dunaj, 28. januarja. Od včeraj zvečer se širi vest, da je bil na ruskega generalisima Nikolaja Nikolajeviča izvršen napad. Nek častnik, katerega je veliki knez insultiral, je potegnil revolver in velikega kneza z več strelji težko ranil. Velikega

kneza so v nevarnem stanju prepeljali v Petrograd.

Dve ruski ladji z vojaki zamrznili. „Deutsche Tageszeitung“ poroča 28. jan. iz Londona po „Timesu“ iz Petrograda: Dve ruski transportni ladji z vojaki sta zamrznili in se nahajata nedaleč od No-voje zemlje.

3 ruski bataljoni v Karpatih uničeni. Kodanj, 29. januarja. Med boji v Karpatih so bili popolnoma uničeni 3 ruski bataljoni. Zaplenjene so bile Rusom velikanske množine streliva in veliko strojnih pušk.

Umikanje Rusov v Bukovini. Iz obmejnih krajev Marmorinka in Burdujeni došla poročila se glase, da je ruski načrt, da prekoračijo sedmograške Karpate, ponesrečen. Rusi so poizkušali prodirati, pa so se morali z velikimi izgubami umakniti. Rusko poveljstvo je na potu v Černovice. Dan za dnevom prihajajo sicer nova ojačenja, ali po bitki pri Jakobeniju, kjer so sodelovale sveže ruske čete, se od njih ne pričakuje veliko.

Težke ruske častniške izgube. V zadnjih treh izkazih častniških izgub, ki obsegajo dobo 12., 13. in 14. januarja, so označeni kot mrtvi, ranjeni ali ujeti: V prvem izkazu je 12 imen polkovnikov, v drugem 8 imen polkovnikov, v tretjem pa 17, skupaj so tedaj Rusi izgubili v treh dneh 37 polkovnikov.

Izjalovljen ruski napad pri Gabinu. Nemci iztrgali ruske okope pri Bolimovu. Iz velikega glavnega stana 29. januarja: Ruski napadi severovzhodno od Gabina (Gumbinnen) so se izjalovili z velikimi sovražnikovimi izgubami. Severovzhodno od Bolimova, ki leži vzhodno od Lowiča, so vrgle naše čete sovražnika iz njegove prednje postojanke in so vdrla nato v glavno postojanko. Osvojene jarkesmo držali razven enega manjšega, dasi je sovražnik ponoči izvajal silovite protinapade. Osvojeni jarki so se priredili za obrano.

Kimpolung so Rusi izpraznili. „Pesti Naplo“ 29. jan. poroča: Potem, ko smo potolkli Ruse pri Jakobeniju in Požoriti, so se umaknili na celi črti. Kimpolung so danes Rusi izpraznili. Kimpolung je bil sedež ruskega poveljstva v Bukovini.

Velik uspeh naših čet pri Andrejevu. „Novo Vreme“ poroča 29. jan., da so dosegle avstro-ogrske čete pri Andrejevu znatne uspehe. Posrečilo se jim je, da so kljub silnemu odporu ruskih čet zasedle več višin severno od mesta, ki obvladujejo vso dolino Jeda. Avstrijci so tam razvrstili več baterij najtežjih topov, ki zdaj obstreljujejo za Ruse važno železnico, ki vodi v Kjelce. Andrejev leži zahodno od Nide, 33 km jugozahodno od Kjelce.

Karpatske višine s prelazi zopet osvojene. — V enem tednu 10 000 Rusov ujetih. Dunaj. Uradno se razglša med drugim 30. januarja: Ljuti boji zadnjih dni so dovedli v Karpatih do zopetne osvojitve prelaznih višin. V teden dni trajajočih neprestanih težavnih akcijah so se čete kljub neugodnim vremenskim razmeram borile za največjo vztrajnostjo in žilavostjo premagale vse velike terenske težave v mnogokrat visokem snegu in s tem dosegle velike uspehe.

Sovražniku je bilo vzetih okroglo 10.000 ujetnikov in 6 strojnih pušk.

Bukovinski ruski poveljnik se umaknil v Sučavo. „Az Est“ poroča iz Bistrice: Poveljnik ruskih bukovinskih čet, ki je pred tednom imel še svoj glavni stan na neki višini blizu Požorite, se je umaknil v Sučavo. Sicer ni nobene izpremembe. Večdnevno mirovanje je ostalo še trajno zaradi goste megle. Splošen položaj je vsled naših zmag izboren.

Prelaz Uzsok zopet v naših rokah. Uradno se poroča: V zgornji dolini reke Ung smo včeraj vrgli sovražnika iz njegovih postojank na obeh straneh prelaza Uzsok. S tem je prešel po tridnevem boju zopet v našo posest eden najvažnejših karpatskih prelazov, za katerega so se

tekem vojske vršili že večkratni ljuti boji in katerega so imeli Rusi v svoji posesti od 1. januarja ter ga posebno močno utrdili in trdovratno branili v več zaporedno ležečih ugodnih postojankah.

Živahni boji na Rusko Poljskem in v zahodni Galiciji. Dunaj, 1. februarja. (Kor. urad.) Uradno se objavlja: Na Ruskem Poljskem in v zahodni Galiciji so se včeraj vršili živahni boji. Ker se je večinoma dobro videlo, so se podvzeli številni poizvedovalni boji in praske, ki so v marsikaterih oddelkih dosegli krajevne uspehe.

Splošen položaj v Karpatih po zadnjih dogodkih je neizpremenjen. Odbiti so bili novi ruski napadi zahodno od Lupkowskega prelaza. V nekem boju v gozdnem gorovju je izgubil sovražnik na ujetih 5 častnikov, 800 mož, 2 topova in 2 strojni puški. V Bukovini se ni nič posebnega zgodilo.

Nemški uspehi na Poljskem. Veliki glavni stan 1. februarja: Z vzhodnopruske meje ni nič novega. Severno od Visle jugozahodno od Mlawe smo pregnali Ruse iz nekaterih krajev, katere so dan prej pred našo fronto zasedli. Na Poljskem južno od Visle smo zopet pridobili na ozemlju. Južno od Pilice smo obnovili svoje napade.

Poldrugo milijardo rubljev vojne škode v Galiciji. Petrogradski listi poročajo, da je ruski zunanji minister Sasonov pri posvetovanju proračunske komisije dume cenil po vojski povzročeno škodo v Galiciji na pol drugo milijardo rubljev.

Nemško-francosko-belgijsko bojišče.

Vsi francoski napadi odbiti. — Nad 1500 Francozev mrtvih, 1100 pa vjetih. Berlin, 28. jan. Veliki glavni stan: Na flandernskem obrežju je sovražna artilerija obstreljevala Middelkerke in Slype. Na Craonskih višinah smo iztrgali sovražniku nadaljnih 500 metrov strelskih jarkov, ki mejijo na vzhodu na predvčerajšnjim vzete jarke. Francoske protinapade smo z lahkoto odbili. Sovražnik je imel v bojih od 25. do 27. januarja težke izgube. Nad 1500 Francozov je ležalo mrtvih na bojišču, 1100 vjetnikov, vstevši tiste, o katerih smo poročali 27. t. m., je padlo v roke naših čet. V Vogezih je bilo pri Senones in Pan de Sapt odbitih več francoskih napadov z znatnimi izgubami za sovražnika. En častnik in 50 Francozov je bilo vjetih; naše izgube so prav majhne. V Zgornji Alzaciji so napadli Francozi na črti Nieder-Aspach-Heidweiler-Hirzbacherwald naše postojanke pri Aspachu, Ammerzweilerju, Heidweilerju in Hirzbacherwaldu. Povsod so bili napadi s težkimi izgubami odbiti; posebno težke so bile izgube južno od Heidweilerja in Ammerzweilerja, kjer so se razkropljeno umikali. Pet francoskih strojnih pušk je ostalo v naših rokah.

Nemci sekajo gozdove v Belgiji. Nemška oblast je odredila, da se posekajo vsi gozdovi ob nizozemski meji od Antwerpna, da si pridobi prost razgled.

Bojišča v strašnem stanju. V Belgiji in na severnem Francoskem so bojišča v strašnem stanju. Strelski jarki so izpremenjeni v potoke, nasipi so pomočvirjeni in jih morajo neprestano popravljati.

Nemški uspehi proti Francozom. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča 30. januarja:

Francoske izgube v bojih severno od Nieuporta dne 28. januarja so bile velike. Nad 300 Maročanov in Alžircev leži mrtvih v sipinah. Naš artilerijski ogenj je tudi včeraj preprečil, da bi se bil sovražnik s podkopi priril na sipinsko višino vzhodno od svetilnika. Južno od kanala La Bassée so naše čete poleg postojanke, ki smo jo osvojili 25. januarja, iztrgale Francozom dva nadaljna jarka in ujele nad 60 sovražnikov.

V zapadnem delu Argonov so naše čete včeraj izvedle napad ter smo pridobili

bili nemalo ozemlja. Ujetnikov je ostalo v naših rokah 12 častnikov in 731 mož; uplenili smo 12 strojnih pušk in 10 topov manjšega kalibra. Sovražnikove izgube so težke: 400—500 mrtvih leži na bojišču. Zdi se, da je francoski 155. pešpolk popolnoma ugonobljen. Naše izgube so razmeroma majhne.

Francoski nočni napadalni poizkusi južnovzhodno od Verduna so bili s težkimi sovražnikovimi izgubami odbiti. Severnovzhodno od Badouwilliersa smo vrgli Francoze iz vasi Angomont na Breminil. Angomont smo zasedli.

Francija pošilja svoje zadnje rezerve na bojišče. Millerand se je po naročilu Joffreja v Londonu temeljito pečal s Kitchenerjevo milijonsko armado in o oboroževanju čet, ki jih nameravajo odposlati na Francosko. Merodajnim osebam na Angleškem kakor tudi kralju Juriju je izjavil, da je poslala Francija že svoje zadnje rezerve na bojišče in da razpolaga le še s četami, ki jih potrebuje v Maroku, Alžiru in v Tunisu.

Nemški uspehi proti Francozom. Boji na višinah Craone so imeli popoln uspeh. Francozi so bili vrženi iz svojih postojank na višinah zahodno od La Creute in vzhodno od Hurtebize in potisnjeni na južno pobočje gorovja. Več opirališč v širini 1400 m so Saksonci z naskokom vzeli. Ujeli so 865 neranjenih Francozov, zaplenili 8 strojnih pušk, eno pijo-nirsko zalogo in veliko drugega materiala.

Turška vojska.

Turška akcija proti Egiptu. Iz Bayrute se poroča 27. januarja: Turki so pri El Arišu blizu sirske meje koncentrirali armado 48.000 mož. Druga armada, močna 32.000 mož, stoji pri Akabi. Obe armadi sta pripravljene za pohod v Egipt.

Uspehi podmorskih čolnov.

Dozdaj so nastopali nemški podmorski čolni aktivno najdalje ob Kanalu, zdaj delujejo že v Irskem morju, na zahodu Anglije. Angleška trgovska mornarica mora zdaj računati z nevarnostjo nemških podmorskih čolnov in se jim more izogniti le, če ustavi promet. Nemški podmorski čolni so udeleževali, česar ni nihče pričakoval, da se odstranijo do 1000 milj od svoje baze brez večje spremljevalne ladje. Dosedanji uspeh obeta poizkus, da se Angliji odreže vsa zunanja trgovina in dovoz živil.

Angleški parnik „Takomaru“ je vozil 97.000 zmrznjenih kostrunov in obleko, namenjeno belgijskim beguncem v Franciji. Ladja je čakala na pilota, ki bi jo naj vodil, ter je stala skoro nepremično, kar se začuje grozna eksplozija pod vodo. Voda je začela vreti v ladjo in moštvo se je rešilo v čolne, vzešši s seboj baje samo ladijske listine. Ker ni bilo viharja, so čolni lahko ostali v bližini mesta, kjer se je ladja pogreznila. Potem so se približali trije francoski ribiški parniki, ki so moštvo rešili.

Reuterjeva pisarna priobčuje podrobnosti o obstreljevanju parnika „Ikaria“: „Ikaria“ je priplula, naložena s kavo, sladkorjem in kožami, iz Plate. Moštvo je brez skrbi opravljalo svoje posle, ko se je začela pod vodo eksplozija. Ladja se je začela pogrezati in dajati znamenja, da je v sili. Francoske torpedovke so ji hitro prišle na pomoč. Dve ladji vlačilki sta „Ikario“ otvezli nase ter spravili v pristanišče v Havru.

Domače in tuje novice.

P. Janez Žurga, frančiškan v Novem mestu, sedaj vojni kurat, je s srbskega bojišča odšel v Karpate.

„Stare“ vijoline in čelo se lahko prodajo ali zamenjajo pri tvrdki za godala Rud. Müller, Schönbach na Češkem.

Umeščen je bil na župnijo Ambrus ondodni župni upravitelj č. g. Ivan Žavbi.

Meščanske zveze občni zbor se vrši dne 14. t. m. ob 8. uri zvečer v Rokodelskem domu z običajnim vzporedom.

Prof. dr. Serko se je vrnil v Novomesto kot rekonvalescent; prof. Lovše je še vedno v bolnici na jugu.

Umrli je dne 4. februarja t. l. na Brezovici pri Ljubljani deželni dacar, g. Anton Zemljak za pljučnico. Služboval je veliko let v Kostanjevici, še več let pa v St. Jerneju. Bil je dober človek, pravičen uradnik, torej naj mu bo tam zemljica lahka. — N. v m. p.!

Vojaške vesti. Izmed dolenskih vojakov 17. pp. se v uradnih izkazih naštevajo: Mrtvi: Doblekar Pavel, 3. odd. strojnih pušk, Trebeljevo; Golobič Franc, 2. stotn., obč. Šmihel-Stopiče; Hvala Ignacij, 9. stotn., Kresnice pri Litiji; Kaplar Janez, 1. stotn., Bučka; Kovač Albin, 6. stotn., Zagorje ob Savi; Šarbak Franc, 1. stotn., Kresnice pri Litiji; Zupančič Janez, 1. stotn., Toplice. — Ujet: Loy Jožef, 11. stotn., Kočevje. — Pogrešani: Valand Ivan, črnovojniški topničar pri oddelku 5/3, Praproče pri Žužemberku; Janez Ložar, 7. topn. polk, 3. bat., Bizovik pri Ljubljani; Feliks Moder, 27. domobr. pp., 9. stotn., Toplice pri Zagorji ob Savi.

Mestna hranilnica v Novem mestu. V mesecu januarju 1915 je 129 strank vložilo 92.522 K 62 h; 319 strank vzdignilo 83.248 K 49 h; torej več vložilo 9274 K 13 h; eni stranki se je izplačalo hipotečnih posojil 4000 kron; stanje vlog 3.539.857 kron 89 h; denarni promet 428.136 K 98 h. Vseh strank je bilo 913.

Darovali so za vojake v bolnici v Kandiji meseca januarja: Novomeška Marijna kongregacija 1000 cigaret, gospa Vodnik vnuče, gospod Ivan Vintar iz Straže 100 K. Na dan Svečnice so pa č. ss. iz Šmihela razdelile po gojenkah, vojakom cigarete in cigare, ter darovale za vojake, ki odidejo iz bolnice nekaj gorkih oglavnice in klobas. Vsem bodi prisrčna zahvala.

Za domovino je padel 11. septembra preteklega leta v Galiciji Anton Mestek iz Šutne pri Sv. Križu na Dolenjskem. Služil je pri 97. pešpolku. Sovražna krogla ga je zadela v srce.

Iz srbskega vjetništva. Blaž Lilija, posestnik na Fari pri Celju, piše iz srbskega vjetništva iz Niša: Mnogo sem doživel, mnogo pretrpel, nikomur ne želim kaj takega. Shujšal sem za 20 kg. Dobil sem sive lase!

V ruskem vjetništvu se nahaja črnovojniški nadporočnik Ivan Kosnik, profesor državne realke v Gorici.

Pomota. V zadnjem spisu „Suhe češplje in povidel za Rudeči križ“ naj se čita v četrtem in petem odstavku namesto 68 kg povidla in 680 kg povidla na obeh mestih 580 kg povidla.

Nov primorski namestnik oz. koroški predsednik. Imenovan je bil dosedanji deželni predsednik na Koroškem dr. Alfred baron pl. Fries-Skene na mesto princa Hohenlohe za namestnika v Trstu in za deželnega predsednika na Koroškem v ministrstvu notranjih stvari zaposleni dvorni svetnik dr. Karel grof Lodron-Laterano.

Nov predsednik najvišjega rač. dvora. Tržaški namestnik princ Hohenlohe-Schillingfürst je imenovan za predsednika najvišjega računskega dvora.

Usmrtitev sarajevskih morilcev. Dne 3. februarja zjutraj so bili usmrčeni na dvorišču trdnjavskega zapora v Sarajevu v veleizdajniški sodnijski razpravi na smrt obsojeni Velko Cubrinović, Miško Jovanović in Danilo Ilić. Na smrt obsojena Jakob Milović in Njedok Korović sta bila pomiloščena in se jima je spremenila smrtna kazen v dosmrtno, ozir. 20 letno težko ječo.

Bivši kralj Manuel na portugalskih tleh. „Imparcial“ objavlja brzojavko iz Madrida, ki poroča, da se nahaja bivši kralj Manuel pri Oroise ob španski meji,

in sicer na portugalskih tleh. Generalni štab monarhistov in tajnik kralja pričakujeta ob meji nadaljnjih dogodkov. V Madridu sodijo, da je notranji položaj Portugalske zelo resen.

Wyszkow v naših rokah. Budimpešta, 4. febr. Pri neprestanem zasledovanju Rusov so naše čete zasedle Wyszkow in gališko vas Budikowsko. Rusi beže, dasi so pustili v naših rokah 2 topova. Na stotine Rusov so naši vojaki vjeli.

Rusi so izpraznili Sučavo. Iz Bukarešta javlja brzojavka, da se Rusi umikajo globoko v notranjost Bukovine. Svoj dosedanji glavni stan v Sučavi so Rusi že izpraznili.

Naši sovražniki izgubili do sedaj 3.750.000 mož. „Kölnische Volkszeitung“ piše, da so nemške čete v šestih mesecih vojske ujele okroglo 700.000 sovražnikov, avstrijske čete pa okoli 380.000, skupaj tedaj nad en milijon. Pred nekaj dnevi je list „Times“ objavil poročilo iz Petrograda, da je Rusija izgubila okoli 1.300.000 mrtvih in ranjenih ter 700.000 ujetnikov. Ruska armada ima tedaj izgub približno 2 milijona. Francoske izgube se cenijo na 1.500.000 mož, angleške pa nad četrt milijona. Skupno število izgub naših sovražnikov znaša tedaj približno 3.750.000 mož.

Izjalovljeno zamenjavanje vojnih ujetnikov? „Idea Nazionale“ piše 1. februarja: Zdi se, da se je izjalovilo posredovanje sv. očeta o izmenjavi invalidnih vojnih ujetnikov iz praktičnih in iz diplomatskih razlogov. Boje se očitno, da bi vojni ujetniki ne pripovedovali, kar so videli v sovražnikovi deželi. Bajе očitata tako Nemčija kakor Francija sv. očetu, da ne postopa strogo nevtrarno.

Molitve za mir, zaukazane od svetega očeta Benedikta XV., se bodo opravljale v ljubljanski škofiji v nedeljo, dne 7. febr. „Škofijski List“ prinaša potrebni navod in predpisano molitev.

Amerikanci proti izvozu orožja iz Amerike. „Kölnische Zeitung“ poroča: Državlani Združenih držav, ki bivajo v Evropi, so protestirali proti vsakemu uvozu orožja iz Amerike. Protest nameravajo v 10.000 izvodih poslati mirovnim družbam, verskim društvom in ženskim zvezam. Evropske velesile so naročile v Ameriki veliko množino orožja, ki se more dobaviti le eni stranki. Amerikanci opozarjajo, da se ne dobavlja orožje samo Angliji, Franciji in Rusiji, marveč tudi Japonski, morebitnemu bodočemu sovražniku ameriških državljanov v mogoči vojski. Izvoz vsekakor nepotrebno podaljša vojsko. Žele, da se prepove izvoz vojnega materiala za boj proti kaki državi, ki se nahaja v prijateljskih odnosih z Združenimi državami.

Rumunija za nas. „Kambana“ poroča: Iz premikanja ruskih čet v Bukovini in v Besarabiji sklepajo v Bukareštu, da nameravajo Rusi zasesti donavski izliv Sulina, da vpadejo v Moldavijo. Rumunska vlada je na to naročila svojima poslanikoma na Dunaju in v Berlinu, da naj izjavita: Rumunija ceni visoko prijateljstvo Nemčije in Avstro-Ogrske. To poročilo potrjuje tudi list „Dnevnik“.

Papež za Poljake. Kakor poroča „Czas“, je papež Benedikt XV. s posredovanjem dunajskega papeževga poslanika v roke krakovskega knezoškofa kneza Sapiehe daroval za poljsko prebivalstvo, prizadeto po vojnih dogodkih, 10.000 lir. Kardinalski zbor je v isto svrhu daroval 3000 lir.

Nemčija zaplenila premoženje sovražnih cerkva. Nadomestno generalno poveljstvo 19. armadnega zbora je zaseglo vse premoženje sovražnih cerkva na ta način, da se morajo tem zavodom izplačati le zneski za izpolnitev tekočih potrebnih obveznosti ali pa za plačilo nemških upnikov.

Na jugu zorijo oranže in citrone. Nadtopničar Valentin Kaučič, doma od Sv. Antona v Slov. goricah, pošilja z neke jadranske trdnjave pozdrave od tamošnjih

slovenskih topničarjev. Kaučič piše: „Ta kraj, kjer smo mi, je izredno lep. V umetnih vrtovih je sedaj trgateg oranz in citron. Imamo zelo milo podnebje. Snega pa še sploh nismo videli. Med skalovjem in na tratah cvetejo različne cvetlice. Anglež in Francoz si ne upata pred naš otok. — Pozdrave!“

Angleška bojna križarka „Tiger“ potopljena? „Kieler Neueste Nachrichten“ poročajo 29. januarja iz Amsterdama: Kapitan neke ladje poroča, da je potopil torpedo v bitki na Severnem morju angleško bojno križarko „Tiger“. — Oklopno križarko „Tiger“ so izpustili leta 1913. v morje; obsegala je 29.000 ton, dolga je 221 m, široka 27-6 m, brzina 28 morskih milj, posadka 1050 mož.

Nemška križarica zopet potopila tri parnike. Po poročilih iz Tokia je križarica „Karlsruhe“ v ameriških vodah zopet potopila dva angleška in en francoski parnik.

Odpravljena carina na žito in na živila v Italiji. Dne 31. januarja se je izdal odlok, ki odpravlja obmejno carino na žito in na druge cerialije in na moko od 1. febr. 1915 do 30. januarja 1916. Odlok pooblašča nadalje delavskega ministra, da sme znižati za 50 odstotkov železniške tarife, da olajša prevoz žita in moke.

Nov poljski minister. Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo je imenovalo sekciskega načelnika dr. Zdislava Moravskega pl. Dziersykra za svojega ministra.

Italijanska vojna ladja poškodovana. Italijanska križarica „Coatit“ se je na dosedaj še nepojasnen način težko poškodovana vrnila z vožnje po Jadranskem morju.

Poizkušen državni preobrat na Portugalskem. Listi poročajo, da so na Portugalskem poizkušali demokrati državni preobrat. Pridobili so zanj večje število podčastnikov, ki so se pomešali med množico. Republikansko orožništvo je zaplenilo več avtomobilov, ki so vozili dinamit in bombe. Novi ministrski predsednik Castro, ki je ukrenil vse potrebno, je poizkus potlačil z lahkoto.

Nemško križarko zadel torpedo. Wolffov urad poroča: Blizu otoka Rujana (Rügen) je napadel 25. jan. malo nemško križarico „Gazelle“ sovražni podmorski čoln, ki je križarko zadel s torpedom. Poškodba je neznatna. Žrtev ni. Križarka se je pripeljala v neko nemško pristanišče ob Vzhodnem morju.

Žrtev nemškega podmorskega čolna. Dne 26. decembra je odplul iz pristanišča New Castle s premogom naloženi angleški parnik „Glenmorgan“, ki bi moral priti 7. ali 8. januarja v Livorno. Parnik pa do danes še ni došel. Boje se, da se je na morju poškodoval ali pa da je postal žrtev kakega nemškega podmorskega čolna.

Nemška pomožna križarka „Kronprinz Wilhelm“ potopila francosko jadnico. Kiel, 28. jan. Nemška pomožna križarka „Kronprinz Wilhelm“ je potopila na jugu Atlantskega oceana francosko jadnico „Anne de Bretagne“.

Francoski torpedni čoln se potopil. Iz izjave francoskega mornariškega ministra se sklepa, da se je prejšnji teden pred Nieuportom potopil neki francoski torpedni čoln in da je utonilo 40 mož posadke.

Dva angleška dreadnoughta poškodovana. Angleški oklopni križarki „Prinzess Royal“ in „New Zealand“ sta odpluli v popravilnici, ker sta bili poškodovani v bitki na Severnem morju.

Gospodarstvo.

Najvažnejša skrb vinogradnikov v prihodnjem poletju.

Gotovo je, da je v prihodnjem poletju, z ozirom na vojno stanje države, vsacega kmeta prva dolžnost, da pridelava dovolj živeža. Ni izključeno, da se vojska ne zavleče še do prihodnje zime, in potem bi

gotovo primanjkovalo živeža na vseh krajih, ako ne bi kmet poleti z vso močjo skrbel zato, da ga pridelava na svoji zemlji čim več mogoče. Spričo tega stopi vinogradništvo glede važnosti pridelka pri kmetih-vinogradnikih še-le v drugo vrsto.

V vinogradih se bo moral kmet, ki bo čez mero zaposlen na svojem polju, omejiti le na najnujnejše delo. Obrezati, nakoliti in spomladi okopati bo treba seveda vinograd kakor vsako leto. Če potem pri drugi, oziroma tretji kopi in pri poletni reznji ne bo šlo vse tako kot bi moralo iti, bomo pač morali eno leto potrpeti, ampak enega dela ne smemo niti v najmanjšem zanemariti, in to je škropljenje trt proti rji (paležu, peronospori).

Ako bi škropljenje zanemarili, ne dobimo od vinogradov ne-le nič pridelka, ampak rja nam trto opali, les ne dozori, pozebe, trta oslabi in smo lahko ob vinograd. Tega pač nikdar ne smemo dopustiti, da bi s tako velikimi stroški, skrbmi in delom napravljen vinograd pustili popolnoma opešati. Če ne bo moških zadosti, bodo morale pa ženske škropiti, kar je ponekod itak že v navadi. Spravite tedaj že zdaj, ko je čas zato, svoje škropilnice v red in pripravite se že zdaj za poletno škropljenje trt zlasti s tem, da si preskrbite potrebno galico.

Slišali smo že, da je galica letos zelo draga. Danes je že na debelo ni drugače dobiti kot za 125 K meterski cent. Naša kmetijska družba nam je — bodi ji za to izrečena srčna hvala — še v pravem času preskrbela okoli 10 vagonov galice po razmeroma nizki ceni 80 K. Ta galica pa je že oddana in je ne dobe naročniki niti toliko, kolikor so je naročili, temveč najmanj eno četrtno manj. K sreči se nam letos prvič priporoča kot nadomestilo za modro galico, novo sredstvo pod imenom perocid.

Kaj je perocid, je-li kaj vreden, izkušen in priporočljiv in kako se rabi? Te vrste vprašanj dobivam od raznih strani, zato tukaj na-nje odgovorim.

Modra galica se izdeluje iz bakra (kufra). Baker pa postaja čedalje dražji, posebno zaradi tega, ker se njegova poraba v elektrotehniki vedno bolj razširja. Poleg tega imajo skoraj vso trgovino z bakrom v rokah angleški in ameriški milijardarji, kateri ceno poljubno zvišujejo. Zaradi tega, ker postaja modra galica čedalje dražja, so veččaki že leta in leta stremili za tem, da bi našli pri zatiranju trtnih in sadnih rji nadomestilo za galico.

Svoj čas so se n. pr. vsled ukaza kmetijskega ministrstva tudi pri nas pod vodstvom podpisanega vršile poskušnje z raznimi sredstvi proti peronospori, kakor z belo galico, lizolom, kalijevim hiper-manganom, bakrenim lizolom itd., pa se je izkazalo, da zamorejo galico — vsaj deloma — nadomestiti le ona sredstva, ki vsebujejo baker, da je pa med temi sredstvi galica najbolj zanesljiva in razmeroma najcenejša.

Letos prvič priporoča dvorni svetnik v kmetijskem ministrstvu, g. profesor Karl Portele na Dunaju, novo, doslej neznano sredstvo perocid.

Perocid se ne izdeluje iz bakra, temveč iz nekih rudnin, ki se nahajajo v večji množini posebno v Braziliji v Južni Ameriki. Dotične rudnine rabijo za izdelovanje Auerjevih cevč (štrumpfkov), to je, onih belih, luknjičastih vrečk raznih plinovitih svetilk, ki se v zapaljenem plinu razžare in svetijo. Iz odpadkov pri izdelovanju materiala za Auerjeve cevke se dobiva kot stranski izdelek perocid, ki je žveplenokisla spojina ali sulfat raznih redkih prsti, ki jih imenujejo ceritove prsti.

Kakor je modra galica sulfat bakra tako je perocid sulfat ceritovih prsti.

Perocid je sivkasto bel, včasih malo rdečkast prašek, ki se v vodi nekoliko težje topi kot galica, zato ga je treba

že dan pred škropljenjem namočiti. Ker je njegova raztopina, enako kakor galična raztopina, kislá, treba je tudi tej apna dodati, da trto ne opali.

Perocida je treba pri napravi škroplilne zmesi vzeti polovico več kot galice.

Ker jemljemo za prvo škropljenje 1 kg galice na 100 l vode, bomo morali vzeti perocida 1 in pol kg. Za drugo, tretje in nadaljnje škropljenje bomo vzeli mesto 2 kg galice, 3 kg perocida.

Odtehtan perocid raztopimo na ta način, da ga obesimo v kaki vrečki v odmerjeno množino vode. Da se hitreje stopi, se priporoča, da večkrat z vrečko v vodi zamahamo, stiskati jo pa ne smemo, ker bi se perocid sprejel v kepo in potem še težje raztopil.

Apno za nevtraliziranje perocidove raztopine si je najbolje sproti ugasi.

Živo (nevgašeno) apno se poskropi z malo vode, da se ugasi in razpade v prah. Na vsak kilogram perocida se rabi 27 in pol dekgr. tacega apnenega prahu, tedaj za 100 litrov 1 in pol odstotne raztopine perocida 41 in četrt dekgr. apna, za 100 litrov 3 odstotne 82 in pol dekgr. apna.

Apno se razmeša z nekoliko vode v gost apnen belež in se potem raztopina perocida v njega vlija, pri tem pa vedno meša. Kdor dela narobe in vlija apno v perocid, ta ne dela prav, ker dobi bolj težko, zrnčasto usedlino, ki ne učinkuje tako dobro. To velja tudi o galici. Tudi pri galici je bolje vlivati galično raztopino v apno kot narobe.

Da se prepričamo, ali je bilo vzeto zadosti apna, moramo zmes, predno ž njo škropimo, preskusiti še z reagenčnim papirjem. Če pomočimo bel, fenoltaleinov papir v to zmes, mora postati rdeč, ozir. rdeč lakmov papir moder (plav). Če se to ne zgodi, smo vzeli apna premalo in je treba še toliko apnenega beleža dodati, da pokaže papir trajno omenjeno barvo (reagenco).

Velika prednost perocidove škroplilne zmesi pred galično je ta, da se drži več tednov, ne da bi izgubila na vrednosti. Tako porabimo lahko pri drugem škropljenju še to, kar nam je ostalo od prvega, kar je pri galici nemogoče, ker postane že v par dneh slaba.

Perocid pa na trti tudi bolj drži kot galica, zato ga dež tako zlahka ne opere in je tudi dosti cenejši od galice. Letos ga oddaja c. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani po 50 K metrski stot. Čeprav ga je treba vzeti polovico več kot galice, da se doseže enak učinek, stane 150 kg perocida še-le 75 kron, medtem ko stane 100 kg galice 80 K.

Ko bo cena galice padla, bo tudi gotovo padla cena perocida in tako dobimo v perocidu zanesljivo, ceno, domače sredstvo, mesto tuje, drage galice.

Medtem ko se galica izdeluje večinoma na Angleškem in v Ameriki, izdeluje perocid avstrijska tvrdka na Dunaju.

Kar se tiče zanesljivosti, ali učinkuje perocid proti peronospori (rji, paležu) na trti enako kot galica, moram sledeče poročati. Iz lastne izkušnje učinek perocida ne poznam, ampak kakor piše dvorni svetnik g. Portele, je to sredstvo skozi več let popolnoma zadostno preskušeno od strani kmetijsko-kemičnih preskušališč v raznih deželah Avstrije (na Nižjem Avstrijskem, Moravskem, Goriškem, Tirolskem in v Dalmaciji), tako da se ga lahko priporoča kot enakovredno galici.

Ker je g. dvorni svetnik Portele referent za vinarstvo v c. kr. kmetijskem ministertvu in po celi Avstriji čislán mož in priznan veščak, potem smo lahko prepričani, da je to, kar on priporoča, tudi zanesljivo dobro.

Pa tudi od drugih strani se slišijo enaka poročila. Tako piše na primer dr. Gvozdenović, nadinspektor c. kr. kmetijsko-kemičnega preskušališča v Gorici, da je

perocid preskusil v raznih krajih Goriške in da se je celo v lanskem, mokrem poletju kar najbolje obnesel, tako da ga vsem vinogradnikom kar najtopleje priporoča.

Če so taki možje o vrednosti in učinkovitosti perocida prepričani, ga tedaj brez skrbi in z mirno vestjo lahko rabimo.

Ker je gotovo še mnogo vinogradnikov, ki nimajo in tudi ne dobe potrebne galice, priporočam vsem: preskrbite si takoj potrebno množino perocida. Marljiva c. kr. kmetijska družba kranjska ga ima zagotovljenega več vagonov, tam ga lahko dobite.

Naročite ga vsi, ki ga rabite, kajti resna skrb in dolžnost vsakega vinogradnika mora biti, da ne ostane njegov vinograd letos nepoškropljen!

B. Skalicky, c. kr. vinarski nadzornik.

Gospodarske drobtine.

Oddaja perocida namesto modre galice. Kmetijska podružnica je v svoji zadnji seji enoglasno sklenila, da se bo primanjkujoča modra galica nadomestila s „perocidom“, ki enako ugodno upliva proti peronospori in je enakovredno sredstvo za škropljenje trt. Kmetijska podružnica je naročila 6500 kg perocida, ki se ima na občine in naročnike posameznih vasi v podružnem okolišu tako-le razdeliti in sicer:

1. Kandija-Šmihel 500 kg, 2. Stopiče 550 kg, 3. Prečna 300 kg, 4. Ločna z okolico 550 kg, 5. Št. Peter 1300 kilogr., 6. Ždinjvas z okolico 300 kg, 7. Belacerkev 300 kg, 8. Brusnice 550 kilogr., 9. Orehovica 150 kg, 10. Mirnapeč 700 kg, 11. Novomesto 800 kg, 12. Razni drugi naročniki 500 kg, torej skupaj 6500 kg.

Kakor za modro galico, ravno tako se bo tudi za perocid naznanilo posameznim občinam, kedaj naj pridejo ponj. Pomniti je, da je seveda tudi še mogoče, da dobimo manj perocida, kakor se ga je naročilo. V tem slučaju bomo pravočasno obveščeni.

„Slovenski Sadjar“. Izšla je 1. številka III. letnika „Slov. Sadjarja“, ki ga izdaja deželni sadjarski učitelj M. Humek. Mnogovrstna, izključno sadjarska vsebina, je velevažna za vsakega sadjarja, ki hoče napredovati v tej stroki. Ako upoštevamo še krasno barvano prilogo, ki je pridejana vsaki drugi številki, in pa dovršeno zunanjo opremo, moramo list prav toplo priporočati vsem sadjarskim interesentom. — Izhaja 15. dan vsakega meseca in stane celoletno 3 krone. Naroča se pri upravnistvu „Slov. Sadjarja“ v Ljubljani, Linhartova ulica 12.

Književnost.

„Svetovna vojska“. Sedmi sešitek je ravnokar izšel in nadaljuje s popisom bojev med avstrijskimi in ruskimi četami. V njem so objavljena zelo zanimiva — ponajveč izvirna, deloma pa tudi najmarkantnejša iz slovenskih dnevnikov in tednikov posneta — pisma slovenskih vojakov, ki so se in se še bojujejo v Galiciji. Pisma Kranjcev, Štajercev, Korošcev, Goričanov in Primorcev so zanimivo zbrana, tako, da nudi sešitek jasno sliko o trpljenju in junaštvu slovenskih vojakov v Galiciji. Pa ne samo to! Iz pisem gleda ljudska duša in silno zanimivo je iz psihološkega stališča samega prebirati te vrste, napisane mnogokrat sredi bojnega meteža. Kako čudovito se tu strinjajo sodbe posameznikov o včasih navidezno malenkostnih stvareh; kako sodijo v Galiciji o vohunih, o Rusih in o svojih tovariših. Ta sešitek bo lep dokument slovenskega junaštva. Prihodnji sešitek pa bo prinesel živatopise padlih slovenskih junakov. Kmalu nato bo prinesla „Svetovna vojska“ tudi že obljubljeni zemljevid evropskih bojišč v slovenskem jeziku; ta zemljevid bo nudil še mnogo več, kakor se je prvotno poročalo in se bo zato zaračunal naročnikom „Svetovne vojske“ posebej z 1 krono in se ne bo

štel v sešitke. Sam zase kupljen bo pa veljal zemljevid 3 krone. — „Svetovna vojska“ se naroča v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

J. Krajec nasl.

-- Novo mesto --

najtopleje priporoča svoje podjetje naklonjenosti prečastite duhovščine in slavnega občinstva, posebno na Dolenjskem.

Tiskarna izvršuje točno in lično vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. — V zalogi ima vedno cerkvene, šolske, občinske in vsakovrstne druge tiskovine.

Knjigoveznica je prav dobro urejena in sprejema v vezavo vsakovrstne knjige, molitvenike, zapisnike itd., ter rabi v to le najboljše blago. Šolske knjižnice, izobraževalna društva in sploh naročila v večji množini dobijo primeren popust.

Knjigarna ima knjige iz lastne zaloge, kakor tudi veliko izbiro leposlovnih, poučnih in zabavnih knjig ter molitvenikov. **Zaloga šolskih knjig.** 3-0-11

Prodajalna je založena z vsakovrstnimi :: kovrstim :: papirjem, pisarniškimi in šolskimi potrebščinami ter z najrazličnejšimi predmeti kot primerna darila ob vsaki priliki.

Služba občinskega tajnika je razpisana pri županstvu v Žužemberku.

Plača 720 kron na leto ter nekaj postranskih dohodkov. Nastop se želi takoj.

128

Vehovec, župan.

Predivo in ovčjo volno

kupuje po najvišjih cenah

H. Podpečan 127-3-2

Ljubljana — Gradišče št. 8.

Učenec

131-3-1

14 let star, ki je dovršil vsaj ljudsko šolo z dobrim uspehom, se takoj sprejme v trgovino z železnim in specerijskim blagom.

Fran Guštin v Metliki.

Dražbeni oklic.

E 427/14

Dne 3. marca 1915 predpoludne ob 10. uri bo pri tem sodišču, v izbi št. 31, na podstavi s tem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin:

Zemlj. knj. vl. št. 173: hiša, svinjak, 1 njiva in solastninska pravica za 1/17, do vl. št. 200 k. o. Bršljin. Cenilna vrednost 1472 K, najmanjši ponudek 981 K 34 h. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. IV., dne 13. januarja 1915. 139

Naročajte „Dolenjske Novice!“

Prijatelje in znance prosimo za poročila o padlih in ranjenih Dolenjcih.

Dražbeni oklic.

E 773/14

11

Dne 19. februarja 1915 predp. ob 9. uri bo na licu mesta na Selu pri Strelacu po posameznih parcelah na podstavi odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin:

Zemljiška knjiga Družinskavas vl. št. 111 parc. št. 173 in 892: 2 hiši, 2 svinjaka, hlev, skedenj, kozolec. Cenilna vrednost 635 K, najmanjši ponudek 424 K; parc. št. 328/1: gozd. Cen. vred. 863 K 59 h, najm. pon. 575 K 72 h; parc. št. 328/19: gozd. Cen. vredn. 544 K 26 h, najm. pon. 362 K 84 h; parc. št. 328/26: gozd. Cen. vredn. 356 K 08 h, najm. pon. 170 K 72 h; parc. št. 328/27: gozd. Cen. vredn. 103 K 60 h, najm. pon. 69 K 66 h; parc. št. 333: pašnik. Cen. vredn. 18 K 52 h, najm. pon. 12 K 34 h; parc. št. 870/1: njiva. Cen. vredn. 624 K 12 h, najm. pon. 436 K 08 h; parc. št. 872/2: njiva. Cen. vredn. 249 K 84 h, najm. pon. 166 K 56 h; parc. št. 877/1: njiva. Cen. vred. 488 K 04 h, najm. pon. 325 K 36 h; parc. št. 831/2: njiva. Cen. vredn. 123 K 40 h, najm. pon. 82 K 26 h; parc. št. 889: vrt. Cen. vredn. 146 K 28 h, najm. pon. 97 K 52 h; parc. št. 890: njiva. Cen. vredn. 918 K, najm. pon. 612 K; parc. št. 892: vrt. Cen. vredn. 257 K 28 h, najm. pon. 171 K 52 h; parc. št. 900: njiva. Cen. vredn. 406 K 40 h, najm. pon. 270 K 92 h; parc. št. 901/2: pašnik. Cen. vredn. 99 K 60 h, najm. pon. 66 K 40 h; parc. št. 902: njiva. Cen. vred. 301 K 68 h, najm. pon. 201 K 12 h; parc. št. 905/2: travnik. Cen. vredn. 1761 K, najm. pon. 1174 K; parc. št. 912/1: njiva. Cen. vredn. 467 K 20 h, najm. pon. 311 K 46 h; parc. št. 915/1: pašnik. Cen. vredn. 49 K 53 h, najm. pon. 33 K 02 h; parc. št. 446/4: pašnik. Cen. vredn. 254 K 10 h, najm. pon. 169 K 40 h; parc. št. 682/6: pašnik. Cen. vred. 304 K 07 h, najm. pon. 207 K 70 h; vl. št. 112 parc. št. 904/1: gozd. Cen. vredn. 194 K 46 h, najm. pon. 129 K 64 h; parc. št. 905/1: travnik. Cen. vredn. 923 K 40 h, najm. pon. 615 K 60 h; vl. št. 291 parc. obč. št. 963: njiva. Cen. vredn. 480 K 80 h, najm. pon. 320 K 54 h. Zemljiška knjiga Belacerkev, vl. št. 766 parc. št. 1935: vinograd. Cen. vred. 405 K 60 h, najm. pon. 270 K 40 h. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. IV., dne 14. januarja 1915. 129

Važno naznanilo.

Zaradi prevelike zaloge

KLOBUKOV

najnovejše oblike in v različnih barvah sem znižal cene takó, da oddajem klobuke, ki so veljali

poprej 12.— kron sedaj za 10.— kron

10.—	8.—
8.—	6.—
6.—	4.—
4.—	3.—
3.—	2.—
2.—	1.—

Namesto slamnikov za moške prodajam tudi prav lahke klobuke po 1-20 kron do 1-60 kron.

Sklenil sem delati z najmanjšim dobičkom zraven svojih drugih obrti. Tudi se ne bodem več vozaril s klobuki po sejmovih, ker se blago vse pokvari ter bodem lahko že zaraditega postregel vsacemu edino-le z dobrim in nepokvarjenim blagom in tako po ceni, da cenejše ne more nihče prodajati. O tem se lahko vsak prepriča in bode tudi vsak gotovo zadovoljen. 5-12-12

Odl. spoštovanjem se priporočujem

LEOPOLD KOPAČ,

domača in že veliko let obstoječa prodajalna klobukov v Novem mestu (Glavni trg).

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

== v lastnem domu v Kandiji ==

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4³/₄ 0/0

1-0-44

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.